

Posudek oponenta diplomové práce

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, PhD.

Oponent diplomové práce: Mgr. Magdalena Novotná, PhD.

Autor diplomové práce: Simona Panušková

Obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Název práce: Výtvarná výchova pro žáky se speciálními potřebami

Diplomová práce Simony Panuškové je sondou, zkoumající vzdělávací obsahy výtvarné výchovy ve školních vzdělávacích programech základní a praktické školy Svítání o.p.s. v Pardubicích. Vzhledem k tomu, že mapuje konkrétní jevy ve vybraném zařízení, které podrobně zkoumá a analyzuje, a dále vyvozuje konkrétní doporučení pro toto zařízení, považuji práci za přínosnou. A to nejen pro studentku samotnou, školu Svítání o.p.s., ale i terénní výzkum ve Vv.

Teoretická část se věnuje souvisejícím kurikulárním dokumentům. Oceňuji pečlivost analýzy dokumentů, např.: „*Hlavní výtvarné vyjadřovací prostředky jsou ale uvedeny pouze u plošného vyjádření. Přestože dvojtečka naznačuje, že ve větě dojde ke konkretizaci nebo upřesnění prvků vizuálně obrazného vyjádření, v definici se najednou u objemové tvorby vytrácí upřesňování prvků vizuálně obrazného vyjádření a zmiňují se pouze výtvarné techniky (modelování, sopečná tvorba), které sice říkají, jakým způsobem lze dosáhnout celku, ale nevysvětlují, s jakými prvky vizuálně obrazného vyjádření má žák pracovat a jakého celku má dosáhnout.*“ (s. 18) Je škoda, že autorka se v interpretacích opírá pouze o text J. Vančáta, spoluautora RVP, z roku 2002. Novější texty (Uhl Skřivanová, Šobáňová aj.) by jistě vedly k ucelenějšímu pohledu na problematiku.

Za stěžejní považuji výzkumnou část, provedenou metodou akčního výzkumu. Jeho součástí jsou přímé pozorování, analýzy kurikulárních dokumentů a dvou videozáznamů. Uvedená analýza výtvarných prací žáků nemá na závěry významný vliv a je pouze okrajová. Autorka odpovídá na otázku: **Jakým způsobem se promítá RVP prostřednictvím ŠVP do reálných vyučovacích hodin?** Otázku považuji za přesně vymezenou. Simona Panušková na ni v závěru jasně odpovídá: **ŠVP školy Svítání o.p.s. je nevyhovující z důvodů přílišné délky a neuspořádanosti. Navrhuje jej zestručnit a zaměřit se pouze na rozpracování učiva, vycházejícího z RVP, s nímž se za současného stavu nepracuje.**

Didaktickým projektem Simona Panušková reaguje na uvedená zjištění. Navrhuje a realizuje se žáky takové výtvarné úkoly, které rozvíjí jejich smyslovou citlivost, haptické a sluchové vnímání, seznamuje žáky s vybranými uměleckými díly. Dává důraz na komunikační složku Vv.

Otázky k obhajobě:

- 1) Na s. 21 uvádíte: „*Jestliže umění přistupuje ke znaku pouze s fascinací z jeho účinků bez vědomé reflexe jeho dalších souvislostí s autorem, znakem nebo divákem, pak může být zážitek z tvorby dětí s LMD uměleckým zážitkem. Otázkou však je, může-li umělecký zážitek vyvolat tvorba, která není umělecká.*“ Vysvětlete, co považujete za uměleckou a neuměleckou tvorbu. Jakými postupy zprostředkováváte umělecká díla žákům? Co považujete za stěžejní pro estetickou kultivaci žáků?
- 2) Citujete P. Najvara: „*Data verbální postihují jiný aspekt reality než data vizuální.*“ (Najvar, 2011, str. 31) *Atmosféra (která je jednou ze stěžejních ovlivňujících faktorů vyučovací hodiny) se také nedá přepsat do záznamu, ale je jasně čitelná právě z videozáznamu.*“ Jak jste při nahrávání hodin docílila toho, aby kamera postihla atmosféru hodiny? Kam jste postavila kameru? Měnila Vaše přítomnost situaci v hodině?
- 3) Podstatou akčního výzkumu je konkrétní dopad na chod školy. Může Vaše diplomová práce přispět k úpravě stávajících ŠVP ve škole Svítání? Kdo ze školy se s textem seznámil? Jak reaguje vedení školy, příp. zmiňovaná paní učitelka?

Po formální stránce je práce v pořádku. Práci doporučuji k obhajobě.